

Programma Studiedag Taalbewust Beroepsonderwijs

Vrijdag 24 januari 2014

- 10.00 **Actuele ontwikkelingen rond onderwijs en examinering taal in het mbo**
Alet van Leeuwen, Steunpunt Taal en Rekenen.
- 10.30 **Het stimuleren van de taalontwikkeling van mbo studenten**
Prof. Dr. Folkert Kuiken, Universiteit van Amsterdam
- 11.15 **Taalbewust beroepsonderwijs, vijf vuistregels voor effectieve didactiek**
Aanbieden eerste exemplaren van de publicatie aan drie Mbo taalcoaches van het eerste uur
- 11.45 **Eerste ronde workshops.**
Keuze uit:
1. **Beroepsgericht taalonderwijs, een belangrijke bouwsteen voor succesvol taalonderwijs**
Resultaten van het onderzoek naar taal- en rekenonderwijs in het mbo *Het streefniveau voorbij*. Monique Bulle, Bureau ICE
 2. **Talige ondersteuning in rekenklassen bevordert de ontwikkeling van reken- én taalvaardigheid**, Jantien Smit, Universiteit Utrecht / Hogeschool Saxion
 3. **Met ICT versterken**, Aike van der Hoeft, redacteur van *Onderwijs met ICT*
 4. **Goochelen met Googlen**, Peter den Hollander, auteur van *Goochelen met informatievaardigheden (neem uw eigen laptop of tablet mee indien mogelijk)*
 5. **Actief met taal**, Dieuwke de Coole, Anja Valk, auteurs van *Actief met taal*
 6. **Boeiend spreken voor de klas**, Coen Winkelman, medeauteur van *Expressiever en gemakkelijker spreken*
- 12.45 **Lunch**
Verkoop eerste - gesigeneerde - exemplaren van *Taalbewust beroepsonderwijs*
- 13.30 **Taalgericht werken in het beroepsonderwijs, van generiek naar vakspecifiek?**
Prof. Dr. Maaïke Hajer, lector Professionalisering van leraren voor Taalgericht Vakonderwijs, Hogeschool Utrecht / hoogleraar Universiteit Malmö
- 14.30 **Tweede ronde workshops**
Keuze uit:
1. **Instellingsexamens Spreken, Gesprekken voeren en Schrijven**, Tessa van Velzen, CINOP
Of een workshop van het ITTA 'Vijf vuistregels voor effectieve didactiek in de praktijk'.
 2. **Werk doelgericht**. Stel zinvolle, concrete en duidelijke les- en leerdoelen, Inge van Meelis
 3. **Zorg voor leerzaam taalaanbod**. Draag de lesstof op begrijpelijke, uitdagende en interessante wijze over, Jacqueline de Maa
 4. **Werk aan woordenschat**. Besteed systematisch aandacht aan het leren van woorden, Lies Alons
 5. **Stimuleer toepassing en interactie**. Laat leerlingen lezen, luisteren schrijven en spreken naar aanleiding van de lesstof, Piet Litjens
 6. **Geef feedback**. Zorg voor feedback op inhoud, vorm en aanpak, Tiba Bolle
- 15.30 **Leer mij de mensen kennen**
Cabaret van Johan Goossens
- 16.00 Feestelijke afsluiting met borrel

*U krijgt - uitsluitend op deze dag - per persoon eenmalig 20% korting. U kunt met PIN betalen.

Toelichting op het inhoudelijk programma van 24 januari

Het stimuleren van de taalontwikkeling van mbo studenten

Folkert Kuiken

In deze bijdrage staan drie vragen centraal. In de eerste plaats de vraag of de taalontwikkeling van mbo-studenten gestimuleerd moet worden. Aannemend dat we het erover eens zijn dat het antwoord op die vraag bevestigend luidt, is de tweede vraag in hoeverre het mogelijk is om de taalontwikkeling van mbo-studenten te stimuleren. De derde vraag is vervolgens op welke manier de taalontwikkeling van mbo-studenten het beste kan worden gestimuleerd.

Taalgericht werken in het beroepsonderwijs, van generiek naar vakspecifiek?

Maaïke Hajer

Al twee decennia zoeken docenten naar een manier om taalontwikkeling te integreren in hun onderwijs. Samen generieke taaltaken identificeren helpt om dat in samenhang te doen en de nieuwe publicatie van Tiba Bolle en Inge van Meelis markeert de stap voorwaarts. De vakoverstijgende benadering kan echter op gespannen voet staan met de ontwikkeling van vakspecifieke vaardigheden en kennis. Het gaat erom dat die op een natuurlijke manier in elke vak cursus en de stage aandacht krijgt. Daarin verschillen vakken en beroepen. Parallel aan ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs schetst Maaïke Hajer een perspectief voor doorontwikkeling van taalbeleid in het beroepsonderwijs. Ze verwijst daarbij naar een aantal interessante internationale ontwikkelingen in taalontwikkeld vakonderwijs.

Beroepsgericht taalonderwijs, een belangrijke bouwsteen voor succesvol taalonderwijs

Monique Bulle

Het ontwikkelen van de taalvaardigheid in het mbo onderwijs is een lastige opgave. De tijd is beperkt. En in die tijd moet ook nog een vak geleerd worden. Het is voor het mbo-onderwijs een grote opgave om studenten één en soms zelfs twee niveaus omhoog te helpen. Logisch dat deskundigen van het begin af aan hebben gepleit voor een gezamenlijke inspanning van de taaldocent met de vakdocent en de werkplek om achterstanden weg te werken. Hoewel alle taaldocenten dit standpunt onderschrijven, blijkt dit in de praktijk moeilijk van de grond te komen. Om dit te kunnen realiseren moet de taaldocent echt deel zijn van het team van de opleiding, weten wat er in de opleiding van studenten wordt gevraagd en daar dan op maat op aansluiten. In deze workshop gaan we in op de resultaten van het rendementsonderzoek dat Bureau ICE afgelopen jaar heeft uitgevoerd.

Talige ondersteuning in rekenklassen bevordert de ontwikkeling van reken- en taalvaardigheid

Jantien Smit

Leerlingen hebben in de rekenles veel baat bij bepaalde talige ondersteuning (*scaffolding*) door de docent. Deze ondersteuning maakt dat leerlingen zich de taal van het vak ('de grafiek stijgt geleidelijk'), maar ook de dagelijkse taal ('Kees wordt langzaam zwaarder'), goed eigen maken. Hierdoor kunnen leerlingen beter participeren in de rekenles, wat hun schoolprestaties ten goede komt. Door aandacht te schenken aan taal in de rekenles sla je twee vliegen in één klap. Jantien Smit zal in haar workshop dit thema centraal stellen en aan de hand van videomateriaal en lesvoorbeelden uit het basisonderwijs illustreren hoe rekenlessen ook in het mbo taalgericht kunnen worden gegeven.

Met ICT versterken

Aike van der Hoeff

ICT inzetten in het onderwijs moet men alleen doen als het iets oplevert. Tenminste, zo zou het moeten zijn. In deze presentatie betoogt Aike van der Hoeff dat het inzetten van ICT bij *leren, lesgeven en organiseren* het onderwijs kan verbeteren en dat daarnaar gestreefd moet worden. Door leraren en docenten, door onderzoekers en door leidinggevenden. Hij laat voorbeelden zien op de drie genoemde gebieden, ontzenuw mythes, benoem belemmerende factoren en bepleit een kritische houding t.a.v. hypes. En dat alles gericht op het taalonderwijs.

Goochelen met Googlen

Peter den Hollander

Waar vind je de goede informatie en misschien nog belangrijker hoe vind je de juiste informatie? Leerlingen lopen soms te hoop tegen de veelheid aan informatie op het Internet. Elk onderwerp kent eigen aspecten waar je vragen over kunt stellen. Een onderzoek naar de samenstelling van materiaal vraagt om een andere aanpak dan wanneer je leerlingen onderzoek laat doen naar een gebeurtenis. De vraag is met welke zoekvragen en bijbehorende antwoorden de leerlingen de theorie en praktijk van hun vak het beste leren. Peter den Hollander gaat met u op zoek naar de juiste manier van begeleiden van leerlingen bij het zoeken naar informatie en neemt u mee in de 6 stappen van informatievaardigheden. *NB . Voor deze workshop raden we u aan uw laptop of tablet met internetverbinding (er is WIFI in Regardz) mee te nemen!*

Actief met taal, taalontwikkellende werkvormen voor het (v)mbo

Dieuwke de Coole en Anja Valk

Welke taalontwikkellende werkvormen kan een taaldocent inzetten in het (v)mbo? En welke taalontwikkellende werkvormen kan een taalcoach aan vakdocenten aanleren zodat de vakdocent in zijn of haar les taalgericht en taalbewust aan de slag gaat? In deze workshop maakt u kennis met en ervaart u verschillende werkvormen geïnspireerd op het boek *Actief met taal*. De focus ligt op eenvoudige werkvormen voor verschillende taalvaardigheden die weinig les- en voorbereidingstijd kosten.

Boeiend spreken voor de klas

Coen Winkelman

Verstaanbaarheid en levendigheid zijn de belangrijkste eigenschappen om boeiend te spreken voor de klas, in vergaderingen, aan de telefoon, in presentaties enz.. Samen met een actieve lichaamstaal bepalen ze of je aandacht krijgt en de aandacht kan vasthouden. *Stemgebruik, luidheid en spreektempo* zijn andere aspecten die niet altijd 'vanzelfsprekend' zijn. Hoe stem je die af op de (rumoerige) klas? In deze workshop krijgt u direct toepasbare tips om charismatische aspecten aan te scherpen en doen we oefeningen waarbij door *humor* veel duidelijk wordt.

Instellingsexamens Spreken, Gesprekken voeren en Schrijven

Tessa van Velzen

In opdracht van het Steunpunt Taal en Rekenen ontwikkelt Cinop vijf nieuwe voorbeeldexamens voor de vaardigheden Spreken, Gesprekken voeren en Schrijven. In de workshop worden de nieuwe voorbeeldexamens besproken. De examens spelen in de op de vraag hoe de instellingsexamens efficiënter georganiseerd kunnen worden. Vervolgens zoomen we in op de afname en beoordeling van de examens. Daarbij staan de vragen centraal; hoe waarborg je een betrouwbare afname? Wat moet er minimaal georganiseerd worden? Hoe organiseer je de examens inhoudelijk en logistiek?

Vijf vuistregels voor effectieve didactiek in praktijk gebracht

Inge van Meelis, Piet Litjens, Lies Alons, Jacqueline de Maa, Tiba Bolle

In alle vakken – dus niet alleen in de lessen Nederlands – is aandacht voor taalvaardigheid essentieel: met een goede beheersing van de taal is het makkelijker om een vak te leren. Door problemen met de taalvaardigheid vinden veel leerlingen in het (v)mbo het echter lastig om teksten te begrijpen, brieven, verslagen en werkstukken te schrijven, presentaties te geven en goede gesprekken te voeren. In het Referentiekader Taal staat beschreven tot welke mondelinge en schriftelijke vaardigheden Nederlands een (v)mbo-opleiding dient op te leiden. Alle onderwijs- en leersituaties bieden gelegenheid om aan de taalvaardigheid te werken. Het verbinden van het vak Nederlands en de beroepsgerichte vakken is nog geen gemeengoed, waardoor de taaldocenten en (zaak)vakdocenten de sleutel in handen hebben om taalontwikkeland te werken in het beroepsonderwijs.

In deze workshops laten we zien hoe je samen met de beroepsvakdocenten lesactiviteiten taalstimulerend, efficiënt en leerzaam in kunt richten aan de hand van vijf vuistregels. We bespreken hoe deze vuistregels toe te passen zijn in concrete onderwijssituaties, zoals studieteksten begrijpen, een verslag of werkstuk schrijven, overleggen, presentaties geven of reflectiegesprekken voeren.

U heeft de keuze uit een workshop rond een van de vuistregels:

- Vuistregel 1. Werk doelgericht: Stel zinvolle, concrete en duidelijke les- en leerdoelen.**
- Vuistregel 2. Zorg voor leerzaam taalaanbod: Draag de lesstof op begrijpelijke, uitdagende en interessante wijze over.**
- Vuistregel 3. Werk aan woordenschat: Besteed systematisch aandacht aan het leren van woorden**
- Vuistregel 4. Stimuleer toepassing en interactie: Laat leerlingen lezen, luisteren schrijven en spreken naar aanleiding van de lesstof.**
- Vuistregel 5. Geef feedback: Zorg voor feedback op inhoud, vorm en aanpak.**

Aanmelden

Aanmelden kan door een mail te sturen naar info@itta.uva.nl met de vermelding: 'ik meld mij aan'. Wees er tijdig bij, we verwachten veel belangstelling. (Leden hebben voorrang tot 1 januari). Kosten van de studiedag: Gratis voor leden. € 225 voor niet-leden.

N.B. Ook leden dienen zich aan te melden om een plaats te reserveren

Wie dat wil kan een exemplaar van het boek [Taalbewust Beroepsonderwijs](#) met 20% korting aanschaffen (uitsluitend ter plekke op deze dag) en betaalt geen € 39,50 maar € 32, -.

Lidmaatschap Mbo Taalacademie 2013-2014

Elk lid betaalt per jaar een vaste bijdrage voor het lidmaatschap van de Mbo Taalacademie.

Kosten lidmaatschap (schooljaar 2013-2014):

- Alle Mbo taalcoaches en taaldocenten: € 325,-
- Overigen (ondersteuners, beleidsmedewerkers en staf) € 565,-

Kosten studiedagen

- Leden gratis
- Niet-leden € 225,- per studiedag

Het lidmaatschap loopt van september 2013 - augustus 2014 en wordt automatisch verlengd, tenzij voor 1 juli 2014 opgezegd is.

Meer informatie

Inhoud studiedagen: Tiba Bolle, tiba.bolle@itta.uva.nl, tel 020 525 2448.

Aanmelding: Secretariaat ITTA, info@itta.uva.nl tel 020 525 3844.